

TRƯỜNG THCS GIA QUẤT

Năm học 2024-2025

MÃ ĐỀ NV601

ĐỀ KIỂM TRA GIỮA KÌ II

MÔN: NGỮ VĂN 6

Thời gian làm bài: 90 phút

Ngày kiểm tra: 17/03/2025

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

SỰ TÍCH HỒ BA BỂ

Ngày xưa, ở xã Nam Mẫu thuộc tỉnh Bắc Kạn có phong tục mở hội cầu Phật vào dịp đầu năm. Dân làng ăn mặc đẹp đẽ, nô nức lên chùa thắp hương, khấn vái, mong được nhiều điều may mắn.

Một hôm, bỗng có một bà lão ăn xin từ đâu tới. Trông bà già thật đáng sợ. Thân hình bà gầy gò, lở loét, quần áo bẩn thỉu bốc mùi hôi thối. Vừa đi bà vừa thều thào xin ăn: “Tôi đói quá! Mong các ông các bà làm phúc!”. Mọi người sợ hãi, xua đuổi bà ra khỏi đám đông. Bà lão lê bước tới ngã ba thì gặp hai mẹ con cậu bé đi chợ về. Thấy bà lão ăn xin tội nghiệp, người mẹ đưa bà về nhà, lấy cơm cho ăn rồi mời nghỉ lại qua đêm.

Đến khuya, hai mẹ con nhìn ra chỗ bà già nằm thì thấy sáng rực lên. Một con giao long khổng lồ đầu gác lên xà nhà, đuôi thò xuống đất đang cuộn mình nơi góc nhà. Hai mẹ con kinh hãi rụng rời, đành nhắm mắt, nín thở, nằm im phò mặc cho số phận.

Sáng ra, họ chẳng thấy con giao long đâu cả. Trên chõng, vẫn là bà cụ ăn mày ốm yếu, lở loét. Bà cụ đang chuẩn bị đi, vậy người mẹ lại gần, bà bảo rằng vùng này sắp có lụt lớn và đưa cho một gói tro bếp dặn đem rắc quanh nhà. Nghe vậy, người mẹ lo lắng hỏi làm thế nào để cứu người bị nạn. Bà cụ nhặt hạt thóc, cắn vỡ ra rồi đưa hai mảnh vỏ trấu và dặn dùng nó để làm việc thiện. Vứt một cái, bà cụ biến mất. Hai mẹ con bàng hoàng khôn xiết. Người mẹ vội mang chuyện kể lại cho dân làng nghe nhưng chẳng ai tin cả.

Quả nhiên, tới hôm đó, lúc mọi người đang lễ bái thì một cột nước dưới đất phụt mạnh lên. Nước phun đến đâu, đất lở đến đấy. Dân làng kinh hoàng, chen nhau chạy thoát thân. Bỗng một tiếng ầm rung chuyển mặt đất, nhà cửa và muôn vật trong phút chốc chìm sâu trong biển nước.

Riêng ngôi nhà nhỏ của hai mẹ con tốt bụng vẫn khô ráo, nguyên vẹn và nước ngập tới đầu là nền nhà lại nâng lên tới đó. Người mẹ xót xa trước thảm cảnh, sức nhớ lời bà lão dặn, liền thả hai mảnh vỏ trấu xuống nước. Kì lạ thay, chúng biến thành hai chiếc thuyền độc mộc. Thế là mặc gió lớn, mưa to, hai mẹ con ra sức cứu vớt người bị nạn. Khi nước rút, chỗ đất bị sụp xuống biến thành hồ Ba Bể, còn nền nhà của hai mẹ con thành chiếc gò nổi giữa hồ, nay được người dân gọi là gò Bà Goá. Trên núi, hai mẹ con dựng lên một gian nhà nhỏ sinh sống. Nơi này, về sau trở thành một ngôi làng đông đúc, và ngày nay vẫn có tên là làng Năm Mẫu. Cả thung lũng bị nước tràn ngập thì hoá thành ba cái hồ rộng lớn, mênh mông như bể, nên người ta gọi là Hồ Ba Bể. Nước ở ba hồ lưu thông nhau, nhưng ghe thuyền không thể đi được từ hồ này sang hồ kia, vì có các đập đá lớn ngăn trở. Hồ Ba Bể rộng bát ngát, nước trong xanh như ngọc bích, nổi bật giữa núi rừng hùng vĩ của miền thượng du Bắc Việt.

(Trích Truyện dân gian Việt Nam, Hồng Hà (biên soạn), NXB Kim Đồng, 2019)

Trả lời các câu hỏi bằng cách ghi ra giấy kiểm tra chữ cái đứng trước phương án trả lời đúng.

Câu 1. Văn bản trên thuộc thể loại nào?

A. Truyện đồng thoại.

C. Truyện ngắn.

B. Truyện cổ tích.

D. Truyện truyền thuyết.

Câu 2. Ngôi kể được sử dụng trong văn bản trên là gì?

A. Ngôi kể thứ nhất.

C. Ngôi kể thứ hai.

B. Ngôi kể thứ ba.

D. Ngôi kể thứ nhất và thứ ba.

Câu 3. Từ “kinh hoàng” trong câu: “Dân làng kinh hoàng, chen nhau chạy thoát thân.” có nghĩa là gì?

- A. Cảm giác sợ hãi tột độ, hoảng loạn trước một sự việc đáng sợ.
- B. Cảm giác buồn bã, đau khổ khi gặp chuyện không vui.
- C. Cảm giác bất ngờ, ngạc nhiên trước một điều mới lạ.
- D. Cảm giác phấn khích, vui mừng khi gặp điều thú vị.

Câu 4. Biện pháp tu từ nào được sử dụng trong câu văn: “Hồ Ba Bể rộng bát ngát, nước trong xanh như ngọc bích, nổi bật giữa núi rừng hùng vĩ của miền thượng du Bắc Việt”?

- A. Hoán dụ.
- B. Ẩn dụ.
- C. So sánh.
- D. Nhân hóa.

Câu 5. Nhân vật chính trong văn bản trên là ai?

- A. Hồ Ba Bể.
- B. Hai mẹ con bà góa.
- C. Bà lão.
- D. Người dân.

Câu 6. Câu văn: “Tôi đói quá! Mong các ông các bà làm phúc” là lời của ai?

- A. Lời của người kể chuyện.
- B. Lời của bà lão.
- C. Lời của dân làng.
- D. Lời của người con.

Câu 7. Hành động của người mẹ: “Thấy bà lão ăn xin tội nghiệp, người mẹ đưa bà về nhà, lấy cơm cho ăn rồi mời nghỉ lại qua đêm” cho thấy điều gì?

- A. Hai mẹ con bà góa không sợ lây bệnh cùi hủi.
- B. Hai mẹ con bà góa biết bà lão ăn xin không phải là người thường.
- C. Hai mẹ con bà góa lo sợ bà lão ăn xin mang lại nguy hiểm cho mình.
- D. Hai mẹ con bà góa có lòng nhân hậu, thương người như thể thương thân.

Câu 8. Chủ đề của văn bản là gì?

- A. Giải thích nguồn gốc xuất thân của hai mẹ con.
- B. Ca ngợi tinh thần tương thân, tương ái.
- C. Thể hiện ước mơ chinh phục thiên nhiên của con người.
- D. Phản ánh cuộc đấu tranh chống giặc ngoại xâm.

Thực hiện yêu cầu/Trả lời câu hỏi:

Câu 9 (2 điểm). Chỉ ra và nêu tác dụng của chi tiết kì ảo trong câu văn: “Người mẹ xót xa trước thảm cảnh, sức nhớ lời bà lão dặn, liền thả hai mảnh vỏ trấu xuống nước. Kì lạ thay, chúng biến thành hai chiếc thuyền độc mộc”.

Câu 10 (2 điểm). Qua câu chuyện trên, em rút ra được bài học ý nghĩa gì cho bản thân? (Nêu 02 bài học).

II. VIẾT (4.0 điểm)

Kho tàng truyện dân gian luôn mang đến cho chúng ta những câu chuyện đầy thú vị, đậm chất nhân văn. Em hãy đóng vai một nhân vật trong truyện cổ tích mà em yêu thích để kể lại truyện.

